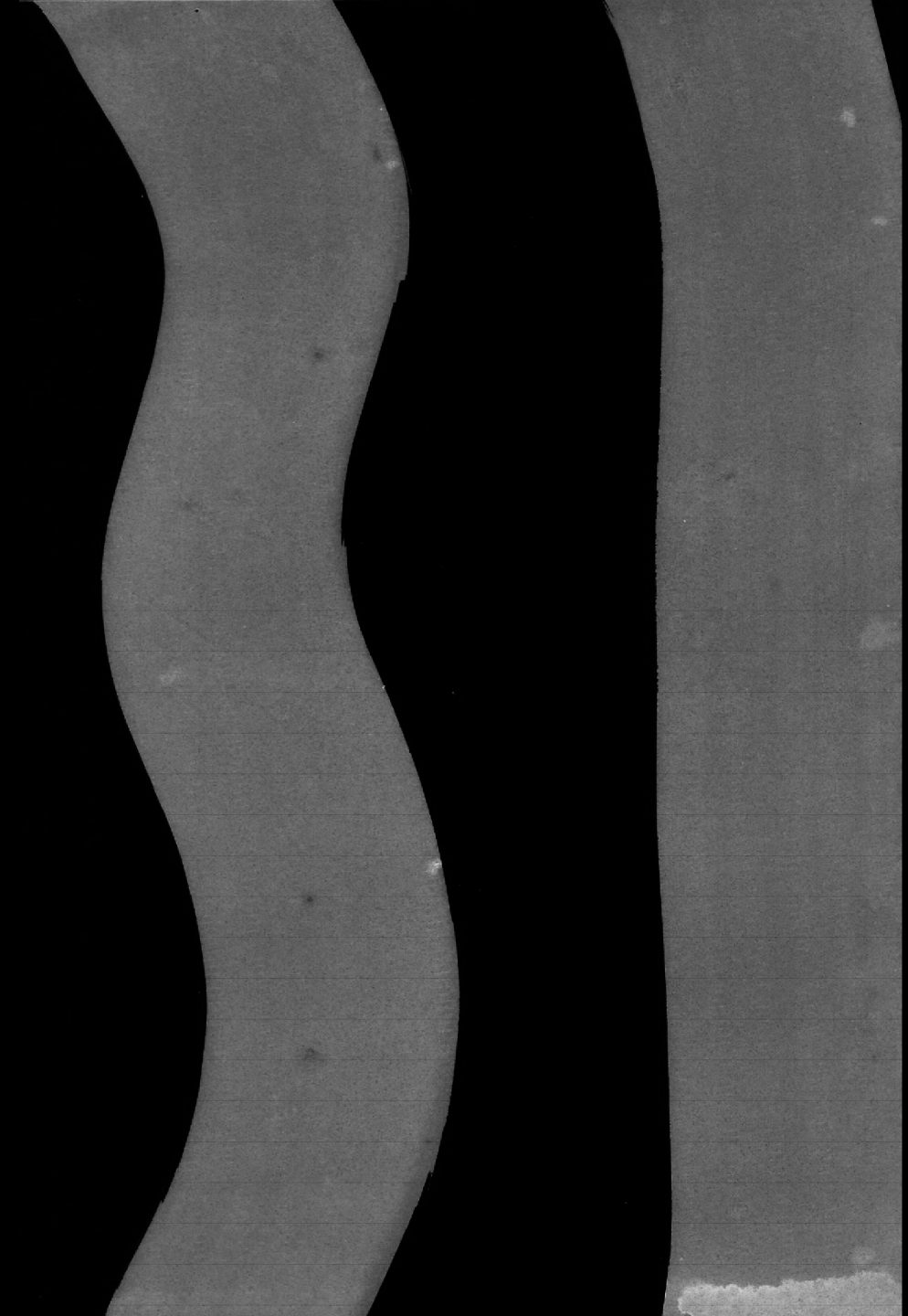

अक्षर

means imperishable, that which cannot be destroyed or eroded.

देवनागरी मुद्राक्षर अभिकल्प.

गाईड
प्रो. कीर्ति त्रिवेदी

किमया गांधी
आय. डी. सी. आय. आय. टी. मुंबई

DV Yogesh

आवश्यकता Need

अभिकल्प की आवश्यकता
Need for the design project

जागतीकिकरण
Communication age and digitization

बढती मांग
Increasing demand

भारतीय लिपि की जरुरतें
Indian script requirements

संस्कृति
Visual culture

अनेक उभरती सम्भावनाएँ
Emerging possibilities

"The **need** for new devanagri faces cannot be overemphasized. There are new needs, new messages to be conveyed. The new **technological developments** in typesetting have finally removed all constraints which inhibited the development of Devanagari script. It is time for a **new generation** of Devanagari letter icons to emerge, and to be perfected."

- Iconography of Letterforms, Kirti Trivedi

अभिकल्प Approach

Importance of character form

Technologies keep developing, tools keep changing, what remains constant is the form of the letters. So the approach is to define a correctness of the character form

A new approach to type design

The construction of the letterforms is not on the basis of making them aesthetically pleasing. The aesthetics of the letterforms arise out of a problem solving mechanism

Value of a designer

The attempt is to realize the potential of a designer and coherent software support to emerge with greater type design possibilities

पूर्वगत मुद्राक्षर

A study of letterpress devanagari founts

20

मराठी मुद्रणाचे कलात्मक मूल्य वाढविण्याच्या प्रयत्नांत मुद्रकाला जी मोठी अडचण येते ती टाइपांच्या विविधतेच्या अभावाची. देवनागरी टाइपांच्या जाती व आकार इतके थोडे आहेत की, त्यामध्ये मजकुराची जुळणी व मांडणी कितीही वेगवेगळी करण्याचा प्रयत्न केला तरी त्यातला तोचतोपणा डोळ्यांत भरतोच. याउलट इंग्रजी-कडे पाहिले की डोळे दिपून जातात. त्यामध्ये टाइपाच्या वळणाची व आकारांची

24

मराठी मुद्रणाचे कलात्मक मूल्य वाढविण्याच्या प्रयत्नांत मुद्रकाला जी मोठी अडचण येते ती टाइपांच्या विविधतेच्या अभावाची. देवनागरी टाइपांच्या जाती व आकार इतके थोडे आहेत की, त्यामध्ये मजकुराची जुळणी व मांडणी कितीही वेगवेगळी करण्याचा प्रयत्न केला तरी त्यातला तोचतोपणा डोळ्यांत भरतोच. याउलट इंग्रजीकडे पाहिले की

36

मराठी मुद्रणाचे कलात्मक मूल्य वाढविण्याच्या प्रयत्नांत मुद्रकाला जी मोठी अडचण येते ती टाइपांच्या विविधतेच्या अभावाची. देवनागरी टाइपांच्या जाती व आकार इतके थोडे आहेत

अ इ ई उ ए क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ
ट ठ ड ढ ण त थ द ध न प फ ब भ म
य र ल व श ष स ह ळ क्ष ज्ञ द्द द्ध
( ) ? ! क्र ; द्य ट्ट ड्ड ॥ ॐ ऽ : '
द्व द्म ड्ड ह्ड ह्ड द्ध द्र द्र ॐ ऊ श्र * ई ड्ड द्ध
द्र द्द त्त त्र न्न क्त क्क क्र ख झ ज्र स्त स्त्र द्ध ह्म ह्ल द्र ह्य ह्र रु ल्ल ॥ ञ्च
१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ ०

देवनागरी साधा

48-Point New Style 60 lbs

श्री गुजराती टाईप फौंडरी पॉईंटच्या धर्तीवर टाईप १३ पाडीत आहे. या ४

Original 10-Point New Style Black 60 lbs

हे विक्री खरेदीचे भाव व त्यामधील प्रमाण इतर कारखानदार कायम ठेवीत नाहींत. भाव कमी करुनही हें प्रमाण कायम ठेवतां येइल. आणि तसें केल्यास धातू हलक्या जातीची आहे हें गिऱ्हाइकांस स्पष्ट कळेल. कारण हलकी धातू कमी दरानें विकणें कारखानदारांस परवडावयाचें नाहीं. व कमी दरानें परत देणें गिऱ्हांइकांस मानवावयाचें नाहीं. परंतु विकतानां भारी धातुचा भाव गिऱ्हाइकावर आकारणें व विकत घेतांना हलक्या भावानें मागणें ही गिऱ्हाइकाची निव्वळ फसवणूक आहे. हलक्या धातूचा टाईप प्रारंभी किमतीच्या दृष्टिनें फायदेशीर ३४

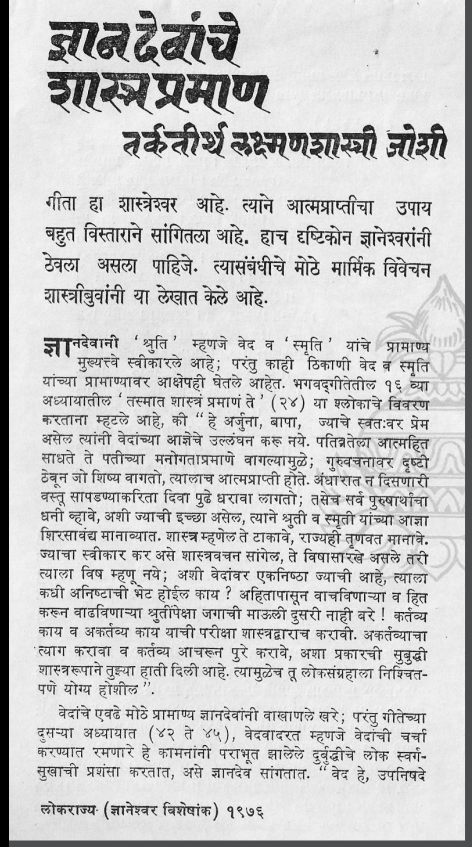

ज्ञानदेवांचे शास्त्रप्रमाण

तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी

गीता हा शास्त्रेश्वर आहे. त्याने आत्मप्राप्तीचा उपाय बहुत विस्ताराने सांगितला आहे. हाच दृष्टिकोन ज्ञानेश्वरांनी ठेवला असला पाहिजे. त्यासंबंधीचे मोठे मार्मिक विवेचन शास्त्रीबुवांनी या लेखात केले आहे.

ज्ञानदेवानी 'श्रुति' म्हणजे वेद व 'स्मृति' यांचे प्रामाण्य मुख्यत्वे स्वीकारले आहे; परंतु काही ठिकाणी वेद व स्मृति यांच्या प्रामाण्यावर आक्षेपही घेतले आहेत. भगवद्गीतेतील १६ व्या अध्यायातील 'तस्मात शास्त्रं प्रमाणं ते' (२४) या श्लोकाचे विवरण करताना म्हटले आहे, की "हे अर्जुना, बापा, ज्याचे स्वतःवर प्रेम असेल त्यांनी वेदांच्या आज्ञेचे उल्लंघन करू नये. पतिव्रतेला आत्महित साधते ते पतीच्या मनोगताप्रमाणे वागल्यामुळे; गुरुवचनावर दृष्टी ठेवून जो शिष्य वागतो, त्यालाच आत्मप्राप्ती होते. अंधारात न दिसणारी वस्तू सापडण्याकरिता दिवा पुढे धरावा लागतो; तसेच सर्व पुरुषार्थांचा धनी व्हावे, अशी ज्याची इच्छा असेल, त्याने श्रुती व स्मृती यांच्या आज्ञा शिरसावंद्य मानाव्यात. शास्त्र म्हणेल ते टाकावे, राज्यही तृणवत मानावे. ज्याचा स्वीकार कर असे शास्त्रवचन सांगेल, ते विषासारखे असले तरी त्याला विष म्हणू नये; अशी वेदांवर एकनिष्ठा ज्याची आहे, त्याला कधी अनिष्टाची भेट होईल काय? अहितापासून वाचविणाऱ्या व हित करून वाढविणाऱ्या श्रुतीपेक्षा जगाची माऊली दुसरी नाही बरे! कर्तव्य काय व अकर्तव्य काय याची परीक्षा शास्त्रद्वाराच करावी. अकर्तव्याचा त्याग करावा व कर्तव्य आचरून पुरे करावे, अशा प्रकारची सुबुद्धी शास्त्ररूपाने तुझ्या हाती दिली आहे. त्यामुळेच तू लोकसंग्रहाला निश्चितपणे योग्य होशील".

वेदांचे एवढे मोठे प्रामाण्य ज्ञानदेवांनी वाखाणले खरे; परंतु गीतेच्या दुसऱ्या अध्यायात (४२ ते ४५), वेदवादरत म्हणजे वेदांची चर्चा करण्यात रमणारे हे कामनांनी पराभूत झालेले दुर्बुद्धीचे लोक स्वर्गसुखाची प्रशंसा करतात, असे ज्ञानदेव सांगतात. "वेद हे, उपनिषदे

लोकराज्य (ज्ञानेश्वर विशेषांक) १९७६

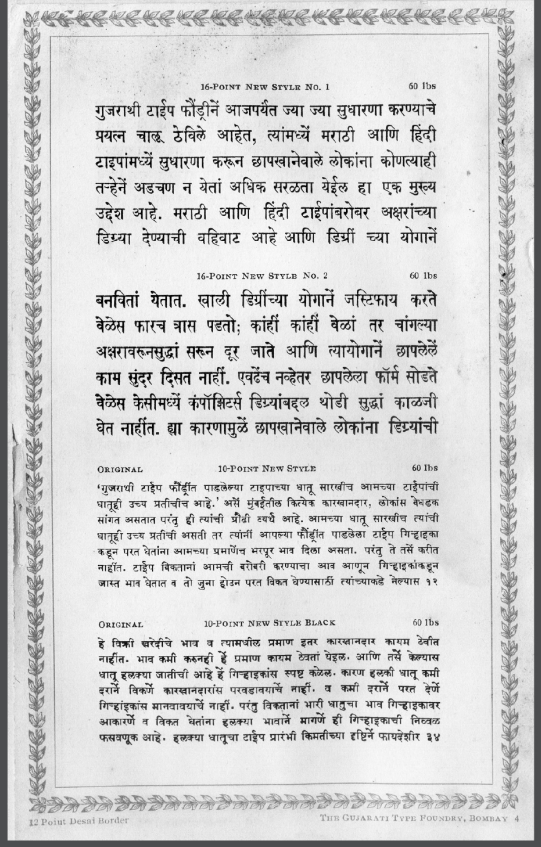

16-Point New Style No. 1 — 60 lbs

गुजराथी टाईप फौंड्रीनें आजपर्यंत ज्या ज्या सुधारणा करण्याचे प्रयत्न चालू ठेविले आहेत, त्यांमध्यें मराठी आणि हिंदी टाइपांमध्यें सुधारणा करून छापखानेवाले लोकांना कोणत्याही तऱ्हेनें अडचण न येतां अधिक सरळता येईल हा एक मुख्य उद्देश आहे. मराठी आणि हिंदी टाईपांवरोबर अक्षरांच्या डिब्या देण्याची वहिवाट आहे आणि डिब्रीं च्या योगानें

16-Point New Style No. 2 — 60 lbs

बनवितां येतात. खाली डिब्रींच्या योगानें जस्टिफाय करते वेळेस फारच त्रास पडतो; कांहीं कांहीं वेळां तर चांगल्या अक्षरावरूनसुद्धां सरून दूर जाते आणि त्यायोगानें छापलेलें काम सुंदर दिसत नाहीं. एवढेंच नव्हेतर छापलेला फॉर्म सोडते वेळेस केसीमध्यें कंपॉझिटर्स डिब्यांबद्दल थोडी सुद्धां काळजी घेत नाहींत. ह्या कारणामुळें छापखानेवाले लोकांना डिब्यांची

Original — 10-Point New Style — 60 lbs

'गुजराथी टाईप फौंड्रींत पाडलेल्या टाइपाच्या धातू सारखीच आमच्या टाईपांची धातूही उच्च प्रतीचीच आहे.' असें मुंबईतील किंगेक कारखानदार, लोकांस वेदढक संगित असतात परंतु ही त्यांची प्रौढी व्यर्थ आहे. आमच्या धातू सारखीच त्यांची धातूही उच्च प्रतीची असती तर त्यांनीं आपल्या फौंड्रींत पाडलेला टाईप गिऱ्हाइकाकडून परत घेतांना आमच्या प्रमणेंच भरपूर भाव दिला असता. परंतु ते तसें करीत नाहींत. टाईप विकतानां आमची बरोबरी करण्याचा आव आणून गिऱ्हाइकांकडून जास्त भाव घेतात व तो जुना होउन परत विकत घेण्यासाठीं त्यांच्याकडे नेल्यास १२

Original — 10-Point New Style Black — 60 lbs

हे विक्रीं खरेदीचे भाव व त्यामधील प्रमाण इतर कारखानदार कायम ठेवीत नाहींत. भाव कमी करूनही हें प्रमाण कायम ठेवतां येइल. आणि तसें केल्यास धातू हलक्या जातीची आहे हें गिऱ्हाइकांस स्पष्ट कळेल. कारण हलकी धातू कमी दरानें विकणें कारखानदारांस परवडावयाचें नाहीं. व कमी दरानें परत देणें गिऱ्हाइकांस मानवावयाचें नाहीं. परंतु विकतानां भारी धातुचा भाव गिऱ्हाइकावर आकारणें व विकत घेतांना हलक्या भावानें मागणें ही गिऱ्हाइकाची निव्वळ फसवणूक आहे. हलक्या धातूचा टाईप प्रारंभी किमतीच्या दृष्टिनें फायदेशीर ३४

12 Point Desai Border — The Gujarati Type Foundry, Bombay 4

जेथे सरस्वती तेथे लक्ष्मी...

नवीन कल्पना, नवीन संशोधन म्हणजेच प्रगतीचा मार्ग — प्रगतीचे रसायन बनवितानाच आम्ही रसायनांतून प्रगती साधली आहे.

HICo

हायको

प्रॉडक्टस् लिमिटेड

प. सातवळेकर मार्ग, माहिम, मुंबई ४०० ०१६.

सुखसमृद्धीच्या सुमनांचा पसरो सुवास, नित्य करो दे लक्ष्मी निवास.

आजच आमच्या बँकेत खाते उघडून आमच्या निरनिराळ्या योजनांचा लाभ घ्या. व लक्ष्मीचा वरदहस्त प्राप्त करा.

आमच्या सर्व आश्रयदात्यांना लक्ष्मी प्रसन्न होऊन त्यांची भरभराट व्हावी, हीच आमची शुभेच्छा.

कोणत्याही छोटया किंवा मोठया ठेवीवर आम्ही इतरांपेक्षा १% जास्त व्याज देतो त्यामुळे छोटी ठेवही अधिक लवकर मोठी होते.

सहान मागसाठाही मोठी मदत देणारी बँक, ही आमची ख्याती.

नम्रता, तत्परता, नीटनेटपा, व्यक्तीगत लक्ष व सेवाकुशली हे आमचे वैशिष्टय.

दि सारस्वत को-ऑपरेटिव्ह बँक लि.

सेन्ट्रल ॲडमिनिस्ट्रेटिव्ह ऑफिस, अप्सरा सिनेमा बिल्डींग, डॉ. भडकमकर मार्ग, मुंबई ४०० ००३.

स्थापना १९१८

ज्योतीने ज्योत उजळते बचतीने समृद्धी वाढते.

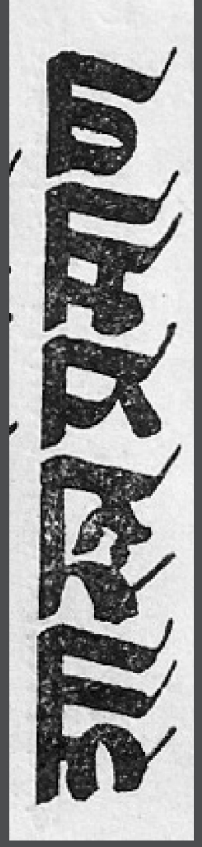

Glyph set for Devanagari Bold fount by Mauj Publications

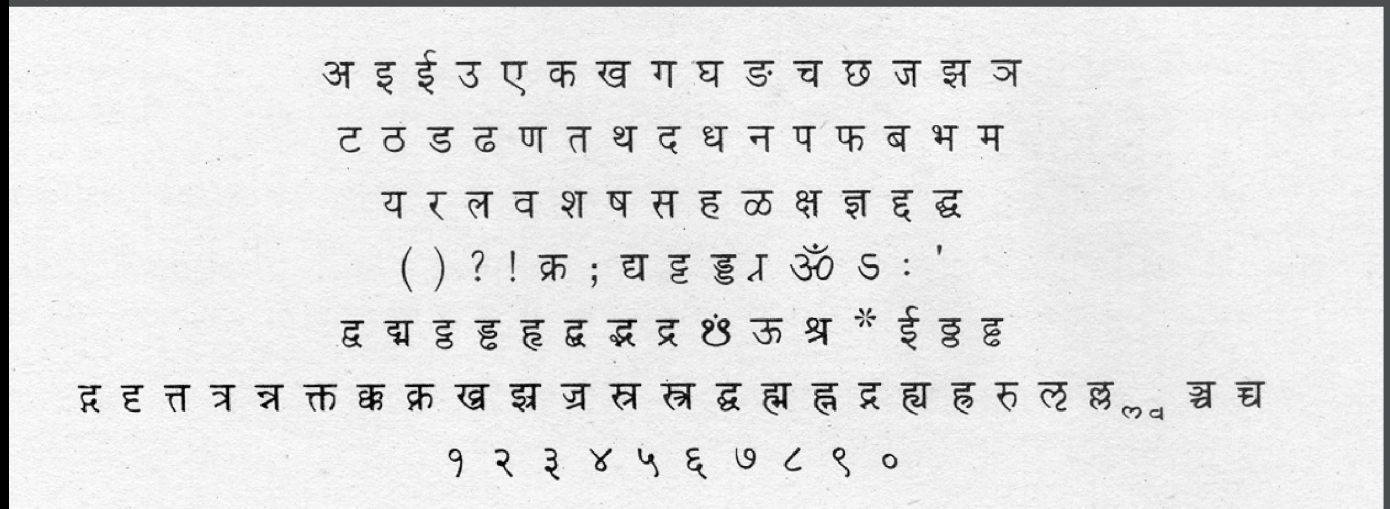

अ इ ई उ ए क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ

ट ठ ड ढ ण त थ द ध न प फ ब भ म

य र ल व श ष स ह ळ क्ष ज्ञ द्द द्ध

( ) ? ! क्र ; द्य ट्ट ड्ड ऋ ॐ ऽ : '

द्व द्म ठ्ठ ड्ढ ह्व द्ध द्र द्र ९ ऊ श्र * ई ठ्ठ ढ्ढ

द्र द्द त्त त्र न्न क्त क्क क्र ख्र झ्र ज्र स्त्र स्त्र द्ध ह्म ह्ल द्र ह्य ह्र रु ल्ल ल्व ञ्च च्च

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ ०

References from

- Gujrati type foundary specimen book
- Mauj publication sample book
- Nirnaysagar fount
- Typography of devanagari, Bapurao Naik
- My grandfather's collection of books

प्रचलित देवनागरी मुद्राक्षर .

A comparitive study of the current font design scenario

Akshar Unicode

नमस्ते राज। मैं प्रकाश हूँ।

CDAC-GISTSurekh Normal

नमस्ते राज। मैं प्रकाश हूँ।

CDAC-GISTYogesh Normal

नमस्ते राज। मैं प्रकाश हूँ।

Devanagari MT

नमस्ते राज। मैं प्रकाश हूँ।

JanaHindi

नमस्ते राज। मैं प्रकाश हूँ

matra placement

insufficient matra

spacing proximity
the 'ra' matra'

प्रचलित देवनागरी मुद्राक्षर .

roman punctuation

उपलब्ध फॉन्ट में पाई गई कमियाँ:

Limitations of current available fonts

मानक पद्धति का अभाव
Lack of standardization

विशेषता की कमी
Lack a unique character

विविधता का अभाव
Insufficient range

बाह्य अलंकृत
External ornamentation

समान अक्षररूप रीढ़
Similar spine of characters

DV Yogesh

मानक पद्धति का अभाव Lack of standardization

Lack of standardized coding
Cumbersome type setting in devanagari

Text type set in DV Yogesh	Text type set in DV Yogesh now changed to gargi and DV Natraj
उपलब्ध फॉन्ट में पाई गई	□□□□□□ □□□□□ □□□ □□□ □□
कमियाँः	□□□□□□:
मानक पद्धति का अभाव	मानक प□ति का अभा
विशेषता की कमी	विशेषता की कमी
विविधता का अभाव	अक्षम विविधता
बाह्य आलंकृत	बा□ आलंक्ति
समान अक्षर रुप रीढ़	समान ओंर □प रीढ़

Comparison of same character in different fonts, at same point size

ख	ख	ख	ख	ख
DV- Yogesh 72 pt	DV- Surekh 72 pt	Mangal 72 pt	JanaSanskrit 72 point	Jana Hindi 72 pt

differential character height of same letterform at same point size

अक्षरों का क्षरण Deteriorating letterform

Correctness of the script
Completeness and 'devanagari- ness'

Placement of Matras

क्लिफी

क्लिफी

क्लिफी

क्लिफी JanaSanskrit जन संस्कृत

Incorrect conjuncts

खिझ्न्य DV Yogesh योगेश

खिझ्र्य DV Surekh सुरेख

खिस्त्रझ Kruti Dev 010 कृती देव

खिझ्न्य Shree Dev-0708 श्री देव

विविधता का अभाव Lack of a unique character

Less variation in spine, more in the skin
Limited range

Comparison of the same character in different fonts

Traditional based fonts. (they follow the 45 degree angle)

अ	अ	अ	अ	अ	अ
DV- Yogesh	DV- Surekh	JanaSanskrit	Kruti Dev 010	Shree Dev 078	DV Natraj

Geometric construction, monothick

अ	अ
Mangal	Kruti Dev 041

Comparison of the same character spine in different fonts

अ	अ	अ	अ	अ	अ
monothick yet follows the devanagari stroke angle	traditional calligraphic cutnip stroke	Handwritten	monothick yet follows the devanagari stroke angle	calligraphic cutnip stroke	calligraphic cutnip stroke

From formless arises the form
-Vastusutra Upanishad

No letter should take itself seriously,
none embellish or adorn itself.
- Otl Aicher.

The demands of the visual presentation are,
so as to speak, already
embodied in the context.
- Helmut Schmid

मुद्राक्षर अभिकल्प प्रक्रिया

The process of type design, defining design brief

The amalgamated study of the devanagari script in its best times as well as current times leads to defining the project brief and the visual of the letterform arises out of the predefined context

A list of attributes helps define the essence of the type to be designed

The idea/ collective attributes

The essence of the typeface

Young

Contemporary

Mature

Bright

Non decorative

Expressive

Evolved

Multipurpose

Digital

The visual form and framework

The essence of the typeface

Young is lean and open.
This gives rise to lean characters, with a lesser height to weight ratio. Leaner type can help enhance legibility

Contemporary means belonging to its time.
This results in a typeface that does not follow the traditional calligraphic spine.
It attempts at delivering newness.

Mature is thoughtful and not frivolous.
This results in a character that is young, yet mature.

Non decorative is to mean no additional ornamentation or ostentations.

Expressive is communicative and active.
Open typeface, with more open counters.
It also manifests itself by being humanist and a form that is not completely a geometric construction.

Evolved This attribute defines the process of work more than the visual of the typeface.

Multipurpose means to say that the typeface is devoid of any labels

Digital is that it can be generated digitally and reproduced on various media.

अभिकल्प प्रक्रिया एवं रीति

The methodology and approach

The overall process has been trigged
by the thought 'do and see'.
With the basic framework in place, the
next stages involve the implementing and
actualizing the pre requisite thought.

Explorations to design the spine of the typeface
Defining the grid
Character set
- Basic consonants and vowels
- Vowel signs
- Half consonants
- Conjuncts
- Numerals

Explorations to design spine

The form arises out of the context

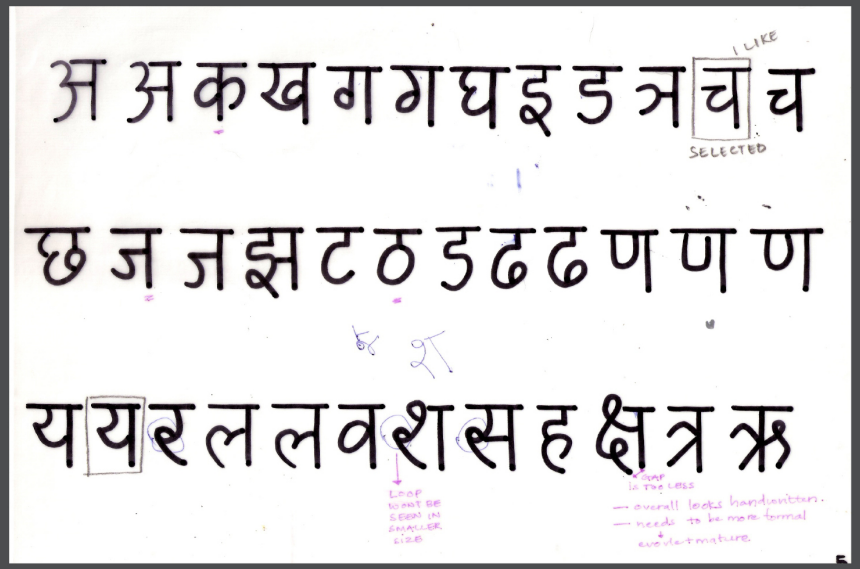

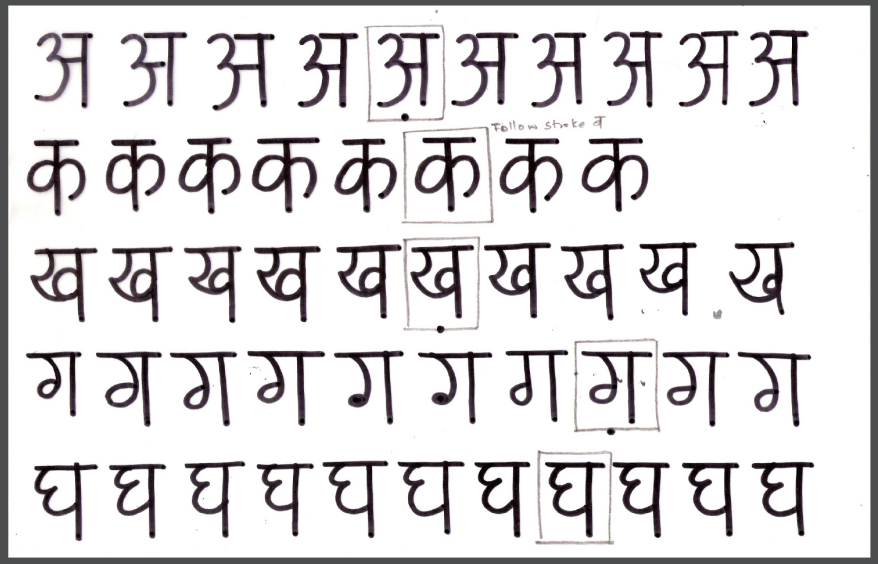

The hand done explorations for the spine enable to visualize the form based on the attributes and help strenghten grid decisions. The visual characters that have been applied here are:

Lean characters
Open counters
Humanist

Font generation

The characters are rendered on Fontographer 4.1
and FontLab Studio5

Glyph tests

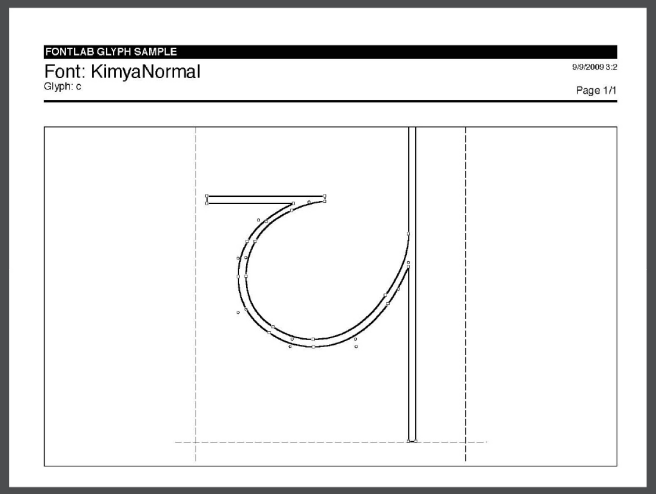

The grid explorations

Nomenclature based on system by M. W. Gokhale

Exploration1

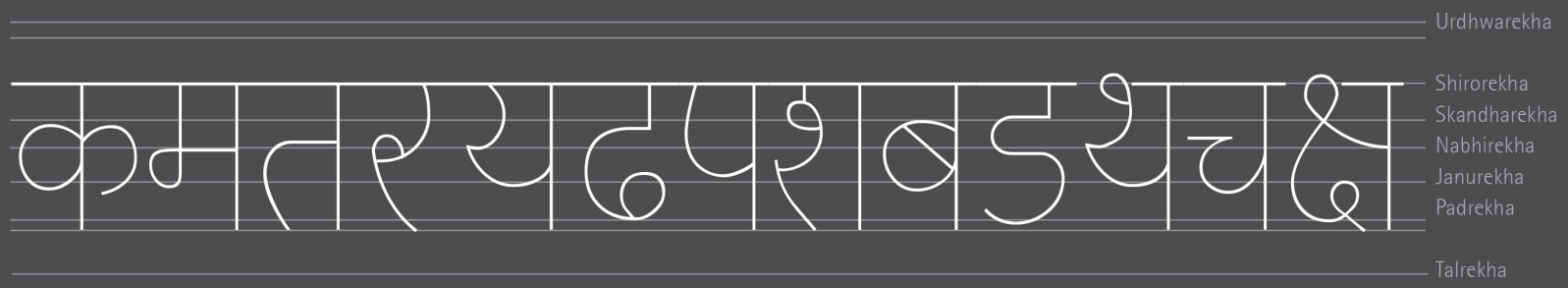

Exploration3

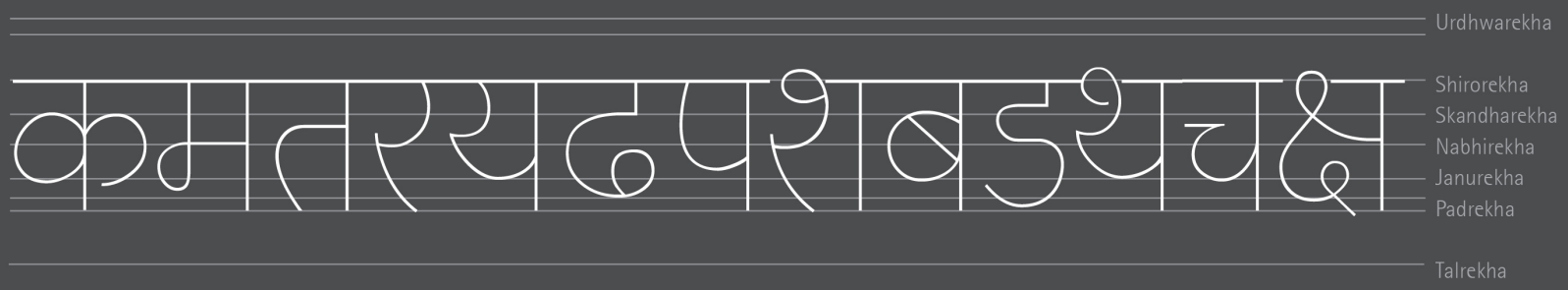

अ क ग घ ङ

च ज ञ

त थ न ह स

ट ठ ड ढ ण

प फ ब भ म

य र ल व ष

Kimya Normal spine
version1
Fontographer 4.1

Kimya Nomad 1.

- Too long.
- looks condensed.

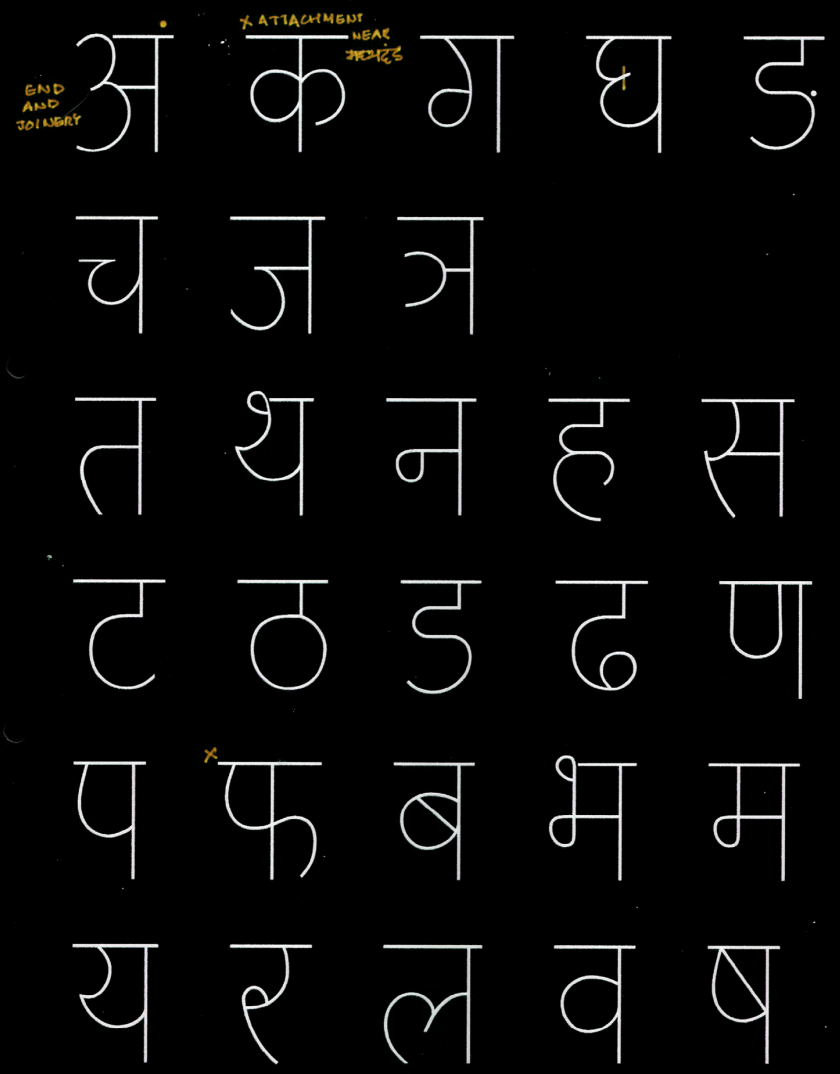

Condensed
Unbalanced
Awkward curves

अ इ उ

क ग घ ङ

च छ ज झ ञ

त थ ट ध न

ट ठ ड ढ ण

प ब भ म

य र ल व ष

श स ह

क्ष त्र

Kimya Normal spine
version2
Fontlab Studio5

17/9/09.
Kimya Normal 2.

Too much space
WEAK APEX
abrupt curve end
SMOOTHER CURVE
Straight
UNBALANCED VERTEX.

CHECK JOINERY
TRY VARIATION
WEAK CURVE
INCREASE DIST.
WEAK END POINT
TOPPLE
CORRECT CURVE

अ इ उ

क ख ग घ ङ

च छ ज झ ञ

त थ द ध न

ट ठ ड ढ ण

प ब भ म

य र ल व ष

श स ह

क्ष त्र श्र

Kimya Normal spine
version 3
Fontographer 4.1

1000 cm sq.

KirnyaNormal3.
100pt.

open knot

अ इ उ ए प फ ब भ म म

क ख ग घ ङ य र ल व ष

च छ ज झ ञ श स ह ह ळ

SLIGHT CURVE

SMOOTHER CURVES.

Make ळ

open knot

त त थ थ द द ध न क्ष त्र श्र

Slant doesn't work.

ट ठ ड ढ ण

ओ ओ ओ ओं ओं

Make words.
Create remaining.
Correct existing.
Devanagari problems for presentation.

अ इ ई उ ए

क ख ग घ ङ

च छ ज झ ञ

त थ द ध न

ट ठ ड ढ ण

प फ ब भ म

य र ल व ष

श स ह ळ

क्ष त्र श्र

Kimya Normal spine
version 4
Fontlab Studio5

अ आ इ ई उ ऊ ए ऐ

ओ औ अं अः

क ख ग घ ङ

च छ ज झ ञ

त थ द ध न

ट ठ ड ढ ण

प फ ब भ म

य र ल व श

ष स ह ळ

क्ष त्र श्र प्र

Kimya Normal spine
version 5
Fontlab Studio5

अ आ इ ई उ ऊ ए ऐ ओ औ

अं अः

क ख ग घ ङ

च छ ज झ ञ

त थ द ध न

ट ठ ड ढ ण

प फ ब भ म

य र ल व श

ष स ह ळ

क्ष त्र ज्ञ KimyaNormal version 10

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ ०

The grid- Kimya Normal

कर्मतीरयंद्रपिशुबडौथ

Urdhwarekha
Shirorekha
Skandharekha
Nabhirekha
Janurekha
Padrekha
Talrekha

Kimya Normal basic consonants

कखगघञचछजझङत
थदधनटठडढणपफब
भमयरलवशषसहळक्षज्ञ

Vowels (स्वर)

अ आ इ ई उ ऊ ए ऐ ओ औ अं अः ऋ

Consonants (व्यंजन)

क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ
ट ठ ड ढ ण त थ द ध न
प फ ब भ म य र ल व श
ष स ह ळ क्ष ज्ञ

Short 'i' (इ) combinations

कि खि गि घि ञि चि छि जि झि ङि
ति थि दि धि नि टि ठि डि ढि णि
पि फि बि भि मि यि रि लि वि शि
षि सि हि ळि क्षि ज्ञि

Long 'i' (ई) combinations

की खी गी घी ञी ची छी जी झी ङी
ती थी दी धी नी टी ठी डी ढी णी

पी फी बी भी मी यी री ली वी शी
षी सी ही ळी क्षी ज्ञी

Short 'u' (उ) combinations

कु खु गु घु ङु चु छ जु झु ञु
तु थु दु धु नु टु ठु डु ढु णु
पु फु बु भु मु यु रु लु वु शु
षु सु हु ळु क्षु ज्ञु

Long 'u' (ऊ) combinations

कू खू गू घू ङू चू छ जू झू ञू
तू थू दू धू नू टू ठू डू ढ णू
पू फू बू भू मू यू रू लू वू शू
षू सू हू ळू क्षू ज्ञू

Matra (ए) combinations

के खे गे घे ञे चे छे जे झे ङे
ते थे दे धे ने टे ठे डे ढे णे
पे फे बे भे मे ये रे ले वे शे
षे से हे ळे क्षे ज्ञे

Matra (ऐ) combinations

कै खै गै घै ञै चै छ जै झै ङै
तै थै दै धै नै टै ठै डै ढै णै
पै फै बै भै मै यै रै लै वै शै
षै सै है ळ क्षै ज्ञै

Matra (ओ) combinations

को खो गो घो ञो चो छो जो झो ङो
तो थो दो धो नो टो ठो डो ढो णो
पो फो बो भो मो यो रो लो वो शो
षो सो हो ळो क्षो ज्ञो

Matra (औ) combinations

कौ खौ गौ घौ ञौ चौ छौ जौ झौ ङौ
तौ थौ दौ धौ नौ टौ ठौ डौ ढौ णौ
पौ फौ बौ भौ मौ यौ रौ लौ वौ शौ
षौ सौ हौ ळौ क्षौ ज्ञौ

Half consonants

क ख ग घ च छ ज झ
ट ठ ड ढ ण प फ ब भ म
य ल व श ड ष स ह ळ ध्र क्ष ज्ञ

Numerals

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ ०

Vowel signs/ marks

Conjuncts

क्र ख्र ग्र ब्र च्र छ्र ज्र झ्र

त्र थ्र द्र ध्र न्र ट्र ठ्र ड्र

प्र ब्र भ्र म्र व्र स्र त्र श्र

क्न ग्न घ्न च्न ज्न

श्न द्न ध्न व्न प्न फ्न ब्न भ्न म्न स्न श्न

घृ तृ बृ मृ पृ गृ कृ वृ शृ

त्य त्त क्त क्र च्च ज्ञ ड्य

स्त्र स्व स्य स्थ स्म स्व

ह्न ह्य ह्म ह्न

ट्ठ ड्ढ ष्ट ष्ठ

Kimya Normal characterrstics

Matras that fit onto all basic consonants, jodaksharas (combination of two) and conjucts

कि फी म्लि म्र्लि र्णी हौं

The ukars do not hang abruptly but are placed onto each consonant

टु ठु खू दू कू टु

The typeset includes conjuncts rather than having linear conjucts

क्त ख्र त्य ह्म ह्य द्र स्त्र ड्य

Spacing

ऋतू हिरवा बरवा सुंदर अक्षर लेन
करा युवती मना दारण अन् रचिर
हा छंद जीवाला मालवून टाक दी
प चेतवून अंग अंग राजसा किती
दिसात लाभला निवांत संग मामा
काका दादा ऋतू हिरवा बरवा
सुंदर अक्षर लेखन करा युवती मना
दारण अन् चिर हा छंद जीवाला
युवती मना दारण

Kimya Normal6

Tight intercharacter spacing
Loose word and line spacing
Words appear seperate

ऋतू हिरवा बरवा सुंदर अक्षर लेन
करा युवती मना दारण अन् रचिर हा
छंद जीवाला मालवून टाक दी प चे
तवून अंग अंग राजसा किती दिसात
लाभला निवांत संग मामा लेखन
करा युवती मना दारण काका दादा
ऋतू हिरवा बरवा सुंदर अक्षर लेखन
करा युवती मना दारण

Kimya Normal9

The words are beginning to appear but sentence formation is weak because of loose spacing.

ऋतू हिरवा बरवा सुंदर अक्षर लेन करा
युवती मना दारण अन् रचिर हा छंद जवाला
मालवून टाक दीप चेतवून अंग अंग राजसा
किती दिसात लाभला निवांत संग मामा
काका दादा ऋतू हिरवा बरवा सुंदर अक्षरे
खन करा युवती मना दारण अन् रूचिर हा
छंद जीवाला मालवून टाक दीप अंग अंग
राजसा किती दिसात लाभला निवांत संग
मामा काका दादा ऋतू हिरवा बरवा सुंदर
अक्षर लेखन करा युवती मना दारण

Kimya Normal13

Both word and character spacing changed, sentences start appearing with minor matra spacing problems.

ज्याचें वय आहे नूतन।
तयाने ल्याहावे जपोन। जनासी
पडे मोहन। ऐसें करावें ॥९॥

बहु बारीक तरुणपणीं।
कामा न ये म्हातारपणीं
मध्यस्थ लिहिण्याची करणी।
केली पाहिजे ॥१०॥

दशक १९। समास १। श्रीदासबोध।

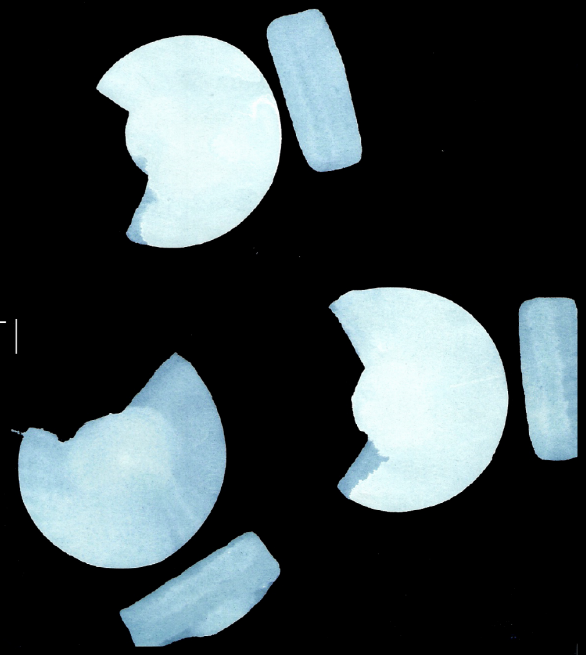

अवलोकन एवं मूल्यांकन

The vision and value of the project

The value of this project has been the learning involved in the process. It lies in the newness of approach and the possibilities that this approach opens up.

Multipurpose

The typeface designed is multipurpose because its spine can assume any character to suit any given application.

Emerging possibilities

The spine can assume different visual characters or even characters based on a thought or

"Modern machinery should be employed to make letters whose virtue is compatible with their mechanical manufacture, rather than exact scholarly resurrection".

- Eric Gill,
An essay on typography.

The typeface matrix

An experiment in understanding emerging type design possibilities

Matrix for creating possibilities of typefaces from the same spine

Orignal font	A Normal	B Bold	C Oblique	D Rounded	E Decorative	F Scary
A Normal	A+A	A+B	A+C	A+D	A+E	A+F
B Bold	B+A	B+B	B+C	B+D	B+E	B+F
C Oblique	C+A	C+B	C+C	C+D	C+E	C+F
D Rounded	D+A	D+B	D+C	D+D	D+E	D+F
E Decorative	E+A	E+B	E+C	E+D	E+E	E+F
F Scary	F+A	F+B	F+C	F+D	F+E	F+F

Exploring possibilities.
Kimya Normal

A new beginning...

My first font design project has
been highly satisfying and brought
in its wake many a learning.

The process and approach has been
of much value.
Yet this is only a beginning...

A heartfelt note of gratitude towards
all those who in some way or the other
contributed to the learning of this project.

Prof. Kirti Trivedi,
for being a phenomenal guide.

धन्यवाद